

կարող Աստուծոյ խնայողէն հրաշագործ մատին: Ինչ որ ալ ըլլայ ասանկ երևոյթներու բնական բացատրութիւնը՝ «բան մը չի պակսեցներ այն հրաշքէն, որ Յիսուսի Քրիստոսի մարգարէութեանց կատարումին մէջ կը կայանայ» (Տէօ լինկէր), ու երևան կը բերէ իրապէս գերբնական բնոյթը այն եղելութեանց, որոնք Յուլիանոսի նպատակներուն ձախողանքին յանգեցան:

Աւետարանի հրաշքներէն ոմանք, կասկած չկայ թէ, բացառիկ բայց բացատրելի այն հրաշքին նման, հիմնուած են յայտնի իրողութիւններու վրայ, որոնք իրենց համադրութեամբ ցոյց կու տան գերագոյն իմաստութեան և զօրութեան մը իրերը իրենց վախճանական նպատակին տանող միջամտութիւնը (*):

Այսպէս ալ 363 ին երուսաղէմի Տաճարին վերաշինութեան ձախողանքը կապ ունի այլեայլ մանրամասնութեանց և հետաքրքրական երևոյթներու հետ, որոնց համակարգութիւնը որոշապէս ի յայտ կը բերէ բնութեան Արարչին նըպատակը, այն է՝ ետ կեցնել գործաւորները իրենց աշխատանքէն և ցոյց տալ ամենուն Քրիստոսի խաչին փառաւոր յաղթանակը՝ Ուրացոյի մը երազային ու ամբարիշտ ծրագիրներուն դէմ:

Հազար ինը հարիւր տարիներ անցած են դրեթէ՝ յորմէ հետէ իրականացած է Փրկչին արցունքներու մէջէն արտասանած պատգամը: Այն ասանէն իվեր Իսրայէլ կը թափառի աշխարհի վրայ առանց քահանայի, առանց սեղանի, առանց Տաճարի, ու չի գիտեր մինչև իսկ՝ թէ ո՛ւր է հիմա Սրբութիւն Սրբոցի ճիշդ տեղը: Տիրոջ անէճճն է որ զորչմուած է այդ մեծ տաճարաբնէն վրայ, ուր այժմ մահկեր կ'իշխէ տիրապէս, և իսլամը լսել անգամ չ'ուզեր թէ Հրեան կրնայ որ մը տիրանալ այդ տեղին:

Հայացուց՝ Մ. Ե. Ն.

Աղբիւրներ. Բոյ Ապոստ, Julien l'Apostat, 3 vol.— DON H. LECERCQ, Julien l'Apostat, dans Dictionn. d'Archeol. Chrét. VIII, p. 305-399.— VACANDARD, Revue du clergé Français, 1911.— COURET, La Palestine sous les Empereurs grecs.— SAINT GRÉGOIRE DE NAZIANZE, Orationes in Julianum.— SAINT CYRILLE D'ALEXANDRIE, Contra Julianum.— SAINT JEAN CHRYSOSTOME, In sanctum Balylam, Contra Judaeos et Gentiles.

(*) Բնութեան կարգին հակառակ չէ, օրինակի համար, որ Տիրեալական Մովսի մէկ ձուկը կուլ տայ սասեք մը ու պանէ զայն իր կոկորդին մէջ, ու ապա որսացուի Պեթոսի կարթն. բայց այդ եղելութեան զուգահեյլը Յիսուսի հրամանին, որ սասեք մը ունենալ կ'ուզէր այն ասեմ, ակնհայտ ցոյց կու տայ ամէն ինչ կարգադրող վերին իմաստութեան մը հրաշագործ մասը: Միեւնոյն բացատրութիւնը նաեւ ձկան հրաշալի որսորդութեան եւ Յիսուսի մահուան ժամանակ տեղի ունեցած սաստկութեան մասին:

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՄԱՏԵՆԱԳՐԱԿԱՆ ՆՇՄԱՐՆԵՐ

ԽՏՈՐԱՏՈՒՐ

(Փաւսոս, Գալուսիքի Գ. գլ. ԺԵ.)

ՄՏՈՐԱՏՈՒՐ բառը բացատրելէ յառաջ, հարկ կ'ըլլայ պատմել այն շարժառիթները՝ որոնց համաձայն Փաւստոս կը գործածէ նոյն բառը:

Աշխարհաբար կու տանք Փաւստոսի պատմութեան (էջ 10) այդ հատուածը.

«Ասորով թագաւորին որդի՝ Տիրան կը խնամէր Յուսիկը. արքայորդին Տիրան իր զուտորը կ'նուիրէր առաւ Վրթանէսի որդւոյն Յուսիկի: Եւ ան մինչ տակաւին մանուկ էր՝ առաջին գիշերը մէկ անգամ միայն միացաւ և կիներ յղացաւ: Յուսիկ տեսիլքի մը մէջ տեսաւ որ երկու մանուկներ ունէր և անոնք հաճոյ չէին Աստուծոյ պաշտօնին՝ և զղացաւ իր ամուսնութեան համար: Ան կուլար և Աստուծոյ կ'աղաչէր և մեծ տառապանքով կ'ապաշխարէր: Ամուսնացած ժամանակը՝ մանուկի մը նման՝ թագաւորէն բռնադատուեցաւ. և սակայն Յուսիկ Աստուծոյ շնորհաց համաձայն կը գործէր, վասն զի անոնք որ ապագային համար անորմէ գլխաւոր հովիւներ պիտի ծնէին՝ սպասաւորներ պէտք էր ըլլային աշխարհի օգտին և աւետարանական պատուիրաններու համաձայն, եկեղեցիներու մշակութեան շաճաւոր համար: Այլ սակայն Յուսիկ նոյն մէկ գիշերէն զատ, իր կնոջ չմտեցաւ. և իր կինը ծնաւ երկու որդիներ, ինչպէս որ յառաջագոյն տեսաւ իր տեսիլքին մէջ, և առաջինին անունը Պապ դրուեցաւ և երկրորդինը՝ Աթանազիոսէս:

Յուսիկ այլ ևս իր կնոջ չմտեցաւ, իր մանկութեան առաքինութեանը համար. ոչ թէ ամուսնութիւնը իրը ազտեղի բան մը նկատելուն, այլ՝ վասն զի կը կասկածէր իր տեսած տեսիլքէն և իր ծնած անպիտան զաւակներէն: Ան չէր ցանկար երկրաւոր զաւակներու, այլ այնպիսիներու՝ որ ծառայեն Աստուծոյ պաշտամունքին: Ան Քրիստոսի միայն ծառայելը լաւ կը համարէր, և փառք կը սեպէր իր անձին. չէր մտածէր բնաւ թագաւորին սիրոյն կամ